

**Решение № 245 от 23.02.2018 г. по т. д. № 93 / 2017 г.
на Върховен касационен съд, 2-ро тър. отделение**

Чл. 290 ГПК

Чл. 293 ГПК

Чл. 293, ал. 1 ГПК

Чл. 55, ал. 1 ЗЗД

Чл. 86, ал. 1 ЗЗД

§ 10 ЗУСЕСИФ

§ 10, ал. 1 ЗУСЕСИФ

§ 10, ал. 2 ЗУСЕСИФ

Чл. 27 ЗУСЕСИФ

Чл. 27, ал. 1 ЗУСЕСИФ

Чл. 73, ал. 1 ЗУСЕСИФ

Чл. 73, ал. 4 ЗУСЕСИФ

Чл. 128, ал. 1, т. 1 АПК

Чл. 128, ал. 1, т. 3 АПК

ВЪРХОВЕН КАСАЦИОНЕН СЪД на Република България, Търговска колегия, Второ отделение, в публичното заседание на дванадесети декември през две хиляди и седемнадесета година, в състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: ЕМИЛИЯ ВАСИЛЕВА

ЧЛЕНОВЕ: КОСТАДИНКА НЕДКОВА

АННА БАЕВА

при участието на секретаря София Симеонова, като разгледа докладваното от съдия Емилия Василева т. дело N 93 по описа за 2017г., за да се произнесе, взе предвид следното:

Производството е по чл. 290 ГПК.

Образувано е по касационна жалба на ищеца Държавен фонд „Земеделие“, [населено място] чрез процесуален представител юрисконсулт Д. П. срещу решение № 347 от 14.10.2016 г. по в. гр. дело № 376/2016 г. на Окръжен съд Хасково, с което е потвърдено решение № 116 от 24.02.2016 г. по гр. дело № 1726/2015 г. на Районен съд Хасково. С потвърдения първоинстанционен съдебен акт са отхвърлени предявените от Държавен фонд „Земеделие“, [населено място] срещу Г. Джематин Ф. от [населено място] обективно съединени искиове с правно основание чл. 55, ал. 1 ЗЗД в размер 24 023,65 лв. – получено първо плащане по договор от 16.02.2010 г. за отпускане на финансова помощ по мярка „Създаване на стопанства на млади фермери“ от Програмата за развитие на селските райони за периода 2007 – 2013 г., и чл. 86, ал. 1 ЗЗД в размер 790,77 лв. – лихва за забава за периода от 02.12.2014 г. до 30.07.2015 г., като неоснователни и ищецът е осъден да заплати на ответната страна сумата 1 150 лв. – направени разноски по делото.

Касаторът прави оплакване за недопустимост на въззивното решение поради това, че спорът е подведомствен на административния съд съгласно § 10, ал. 1 и 2 от ПЗР на ЗУСЕСИФ, тъй като актовете, издадени от Държавен фонд „Земеделие“ по чл. 26, ал. 1, т. 3 и чл. 33 от Наредба № 9/03.04.2008 г. за условията и реда за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по мярка „Създаване на стопанства за млади фермери“ по Програмата за развитие на селските райони за периода 2007 – 2013 г., са индивидуални административни актове и подлежат на съдебен контрол по реда на АПК. Поддържа и евентуално становище за неправилност на обжалваното решение поради нарушение на материалния закон и необоснованост. Релевира следните доводи: 1/ съдебният състав неправилно е приел, че в договора и Наредба №

9/03.04.2008г. съществува краен срок за подаване на заявка за второ плащане, но не и начален срок; в решението не са съобразени разпоредбите на чл. 24, ал. 2 от Наредба № 9/03.04.2008г. /редакция от 07.08.2012г./ и § 39 ПЗР на Наредбата за изменение и допълнение на Наредба № 9/03.04.2008г. /ДВ, бр. 60/2012г., в сила от 07.08.2012г./; заявлението е следвало да бъде подадено през периода от 16.02.2013г. до 16.03.2013г.; 2/ неправилно е обосновал правото на ответницата да представи заявлението, когато е официално прието – 10.04.2013г. с разпоредбата на § 5 от ПЗР на Наредбата за изменение и допълнение на Наредба № 9/03.04.2008г. /ДВ, бр. 44/2013г./, като не е съобразил, че същата е в сила от 17.05.2013г. – два месеца след като е изтекъл срокът за подаване на заявка за второ плащане; посочената правна норма е приложима само към договори, чийто срок на изпълнение изтича на 17.05.2013г. или след тази дата; 3/ към подаденото придружително писмо не е приложена заявка за плащане съгласно чл. 24, ал. 1 от Наредба № 9/03.04.2008г.

Ответната страна Г. Джематин Ф. от [населено място] чрез процесуален представител адв. Т. Т. З. оспорва касационната жалба и поддържа становище за правилност на въззивното решение. Излага доводи, че изводът на съда за липса на правнорелевантни факти, които да обусловят разваляне на процесния договор поради виновно неизпълнение на задължения от ползвателя на помощта, е законосъобразен и направен след обсъждане на всички възражения и доводи на въззивника. Поддържа, че ответницата е сезирала органите на фонда със заявление за второ плащане, което се установява от писмото за отхвърляне на плащанията и свидетелските показания. Излага доводи за правилност на извода, че ищцата е имала право да представи заявлението и към датата на официалното му приемане – 10.04.2013г., предвид разпоредбата на § 5 от Наредбата. Претендира присъждане на направените разноски за касационното производство в размер 1 000 лв. – платено адвокатско възнаграждение.

Върховният касационен съд, Търговска колегия, състав на Второ отделение, като взе предвид оплакванията в касационната жалба, с оглед правомощията си по чл.293 ГПК, приема следното:

За да направи извод за неоснователност на предявените искове, въззивният съд е приел, че липсват правнорелевантни факти, които да обуславят разваляне на договора поради виновно неизпълнение от ползвателя. Констатирал е наличието на възникнали между страните правоотношения по договор № 26/112/05551 от 16.02.2010г., по силата на който Държавен фонд „Земеделие“ е отпуснал на Г. Ф. като ползвател безвъзмездна финансова помощ от 48 892 лв., а ползвателят е следвало да осъществи предвидените инвестиции до 16.02.2013г. - в тригодишен срок от сключване на договора. Приел е за установено, че първото плащане в размер 24 446 лв. е осъществено от страна на фонда, а заявка за второ плащане е следвало да бъде подадена от ползвателя не по-късно от месец след 16.02.2013г., като плащането е могло да бъде осъществено при извършване от Ф. на всички изисквания. Въззивната инстанция е изложила съображения, че приложимата правна уредба към процесния договор е Наредба № 9/03.04.2008г. за условията и реда за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по мярка „Създаване на стопанства на млади фермери“ по Програмата за развитие на селските райони за периода 2007 - 2013г. Анализирайки чл. 5.1 от договора, съдебният състав е заключил, че страните са уговорили само краен срок за представяне на искането за второ плащане - не по-късно от един месец след изтичане на срока по чл. 3.1 от договора, т. е. не по-късно от 16.02.2013г., без уговорен начален срок, като редакцията на посочената договорна клауза не поставя задължение на ползвателя да представи искането само след настъпване на определен начален момент. Поради това въззивният съд е направил извод, че ползвателят може по всяко време преди 16.02.2013г. и до 16.03.2013г. да

сезира с искане за второ плащане органите на Държавен фонд „Земеделие“, които са длъжни да го приемат, обработят и преценят по същество. Въз основа на писмо изх. № 01-260-6500/443 от 23.10.2014г. за отхвърляне на плащането и свидетелските показания е установил, че Г. Ф. е представила заявление пред Държавен фонд „Земеделие“ преди 16.02.2013г. Съдебният състав е изложил съображения, че вместо да откаже да приеме носените документи от ответницата, ищецът е следвало да осъществи процедурата по чл. 25 от Наредбата като при евентуални нередности е трябвало да даде указания на вносителя за отстраняването им с писмено изложение, а ако няма такива, е следвало да приеме документите. Поради това, че действията на органите на фонда са в разрез с нормативната уредба, същите не могат да служат като основание за отказ за изплащане на втората част от следващата се сума. Липсва установено виновно поведение от страна на Ф. и неизпълнение на договорните и законови норми.

Във въззивното решение са изложени и аргументи, че ответницата е имала право да представи заявлението и на 10.04.2013г., когато същото е официално прието, съобразно разпоредбата на § 5 от ПЗР на Наредбата, предвиждаща, че заявките за второ плащане след третата и четвъртата година се подават не по-късно от два месеца след изтичането на определения срок по чл. 7 ал. 1, в случая 16.04.2013г. Въззивният съд се е позовал също на разпоредбата на § 39 от ПЗР на Наредбата, в сила от 12.08.2012г. и изменението на чл. 24, ал. 2 във връзка с чл. 7, ал. 1 от Наредбата, предвиждащо двумесечен срок за подаване на съответното заявление и отменящо установения преди това едномесечен срок.

Изводът, че ответницата е изправна страна и е осъществила хипотезата на чл. 5.3 от процесния договор, поради което не са налице предпоставки за прекратяването му, е аргументиран с обстоятелството, че ответницата е осъществила всички изискуеми инвестиции в обекта си, основни дейности и цели по изготвения бизнес план, предвид заключението на експертизата.

Неоснователността на иска по чл. 86, ал. 1 ЗЗД е обоснована с неговия акцесорен характер и неоснователността на главния иск с правно основание чл. 55, ал. 1 ЗЗД.

С определение № 460 от 12.07.2017г. по настоящото т. дело № 93/2017г. съдебен състав на Второ отделение на ТК на ВКС е допуснал касационно обжалване на решение № 347 от 14.10.2016 г. по в. гр. дело № 376/2016 г. на Окръжен съд Хасково по следните правни въпроси:

1. Подведомствени ли са на гражданските съдилища исковете на ДФ „Земеделие“ за връщане на изплатените суми, заедно със законните лихви върху тях по договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ от ДФ „Земеделие“ по Наредба № 9/03.04.2008г., сключен с ползвателя на безвъзмездна финансова помощ по мярка „Създаване на стопанства на млади фермери“ по Програмата за развитие на селските райони за периода 2007 - 2013г.? – Посоченият процесуалноправен въпрос е от значение за проверката на допустимостта на въззивното решение с оглед подсъдността на исковете, обусловена от характера на правоотношението по договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по мярка „Създаване на стопанства на млади фермери“ от Програмата за развитие на селските райони за периода 2007 - 2013г. /ПРСР/, подкрепена от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони /ЕЗФРСР/.

2. Кой е приложимият срок за подаване на заявка за второ плащане по договори за отпускане на финансова помощ, сключени след 25 април 2008г., с оглед редакцията на чл. 24, ал. 2 /ДВ бр. 60/2012г./, разпоредбата на § 39 от ПЗР на Наредбата за изменение и допълнение на Наредба № 9/3.04.2008г. за условията и реда за

предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по мярка „Създаване на стопанства на млади фермери“ по Програма за развитие на селските райони за периода 2007 г. - 2013 г. /ДВ, бр. 60/2012г./ и разпоредбата на § 5 от ПЗР на Наредбата за изменение и допълнение на Наредба № 9/3.04.2008г. /ДВ, бр. 44/2013г./ - По този материалноправен въпрос касационното обжалване на въззивното решение е допуснато на основание чл. 280, ал. 1, т. 3 ГПК.

По допустимостта на въззивното решение:

Производството пред Районен съд Хасково е образувано по обективно съединени искиве, предявени от ДФ „Земеделие“ срещу Г. Джематин Ф., с правно основание чл. 55, ал. 1 ЗЗД в размер 24 023,65 лв. – връщане на полученото първо плащане по договор от 16.02.2010г. за отпускане на финансова помощ по мярка „Създаване на стопанства на млади фермери“ от Програмата за развитие на селските райони за периода 2007 – 2013г. поради разваляне на договора от ДФ „Земеделие“ поради виновно неизпълнение на задължения на ответника, и по чл. 86, ал. 1 ЗЗД в размер 790,77 лв. – лихва за забава за периода от 02.12.2014г. до 30.07.2015г.

Предявените осъдителни искиве са процесуално допустими.

Върховният касационен съд в постановени по реда на чл. 290 ГПК съдебни актове /решение № 112 от 10.09.2012г. по т. д. № 359/2011г. на ВКС, ТК, II т. о., решение № 199 от 05.12.2014г. по т. д. № 4500/2013г. на ВКС, ТК, I т. о., решение № 17 от 23.03.2017г. по гр. д. № 50176/2016г. на ВКС, ГК, III г. о. и др./ се е произнесъл относно приложимата нормативна уредба, регламентираща условията и реда за финансово подпомагане със средства от Европейските структурни и инвестиционни фондове при действието на Специалната предприсъединителна програма на Европейския съюз за развитие на земеделието и селските райони в Република България /С./ в различни направления и сектори и Оперативна програма „Регионално развитие“ /ОПРР/ 2007-2013г. преди приемането на Закона за управление на средствата от Европейските структурни и инвестиционни фондове /ЗУСЕСИФ/. В посочените съдебни актове безпротиворечиво е възприето становището, което се споделя и от настоящия съдебен състав, че предоставянето на безвъзмездна финансова помощ при условията на Специалната предприсъединителна програма на Европейския съюз за развитие на земеделието и селските райони в Република България /С./ и Оперативна програма „Регионално развитие“ /ОПРР/ 2007-2013г. се осъществява чрез сключването на договор за безвъзмездна финансова помощ след провеждането на административна процедура, поради което представлява сложен фактически състав с административноправни и гражданскоправни елементи. Наличието на сключен договор за безвъзмездна финансова помощ обуславя подсъдността на споровете относно изпълнение на поетите с него задължения пред общите съдилища по реда на ГПК, поради това, че правните последици на сделки с административен елемент са предимно гражданскоправни. Аргумент за този извод е и разпоредбата на чл. 12, ал. 7 ЗПЗП, съгласно която отношенията по предоставяне на финансова помощ могат да бъдат уреждани или чрез договор, или въз основа на административен акт, по повод заявление за подпомагане. В тези случаи приложимият ред за събиране на вземанията за връщане на предоставени помощи е предвиденият в чл. 27, ал. 5, предл. 1 и 2 ЗПЗП: вземанията на Разплащателната агенция /в случая ДФ „Земеделие“/, които възникват въз основа на договор, са частни държавни вземания и се събират от Националната агенция за приходите /НАП/; вземанията на Разплащателната агенция, които възникват въз основа на административен акт, са публични държавни вземания и се събират по реда на ДОПК - чрез съставянето на акт за установяване на публични държавни вземания, защитата срещу който, преди и след влизане в сила на ЗУСЕСИФ, е по административноправен ред.

Със Закона за управление на средствата от Европейските структурни и инвестиционни фондове /ЗУСЕСИФ/, обн. в ДВ, бр. 101/2015г., в сила от 25.12.2015г., се регламентираха по различен от съществуващия до влизането на ЗУСЕСИФ в сила начин правоотношенията между съответните органи и получателите на безвъзмездната финансова помощ от Европейските структурни и инвестиционни фондове /ЕСИФ/. В посочения нормативен акт е предвидено предоставянето на безвъзмездната финансова помощ със средства от ЕСИФ да се извършва с административен договор, който подлежи на оспорване по реда за оспорване на индивидуален административен акт /чл. 27, ал. 1 ЗУСЕСИФ/. Разпоредбите на чл. 69 – чл. 77 ЗУСЕСИФ регламентират процедурата за установяване на нередности и извършване на финансови корекции, като съгласно чл. 73, ал. 4 ЗУСЕСИФ решението за финансова корекция може да се оспорва пред съд по реда на АПК, т. е. като индивидуален административен акт. Въведена е и възможност административният орган да изменя и прекратява договора в зависимост от определен държавен, общински или друг интерес. Новата нормативна уредба и предприетата с нея промяна в същностната характеристика на договора за предоставяне на финансова помощ го изключва от категорията на гражданскоправните сделки и обуславя промяна в реда за съдебна защита на страните. Поради това законодателят възлага на административните съдилища разглеждане на производството по оспорване на административния договор /чл. 27, ал. 1 ЗУСЕСИФ/, включващо съгласно чл. 128, ал. 1, т. 1 и 3 АПК /ред. ДВ, бр.74/2016г./ искания за издаване, изменение, отмяна или обявяване на нищожност на административен договор /т. 1/, искания за изпълнение на административен договор /т. 3/. Съществуващият до влизане на ЗУСЕСИФ в сила гражданскопроцесуален ред за защита на получателите на безвъзмездна финансова помощ при наложена от управляващия орган финансова корекция се заменя със съдебна защита по реда на АПК, като в закона изрично е предвидено, че актът на органа за налагане финансова корекция е индивидуален административен акт - чл.73, ал. 1 във връзка с ал. 4 ЗУСЕСИФ.

Със ЗУСЕСИФ не е променен видът на сключените до влизането му в сила договори за безвъзмездна финансова помощ, нито характерът на направените преди датата на влизане на закона в сила от ръководителя на управляващия орган изявления за налагане на финансови корекции, нито е създадена за получателите на помощта и адресатите на такива изявления правна възможност да ги обжалват по реда на чл. 27 ЗУСЕСИФ след влизане на закона в сила.

Поради това е приета разпоредбата на § 10 ПЗР на ЗУСЕСИФ относно заварените случаи, която отчита, че до влизане в сила на закона са възниквали права и задължения между бенефициенти и органи по предоставянето на финансова помощ по отделни програми, подчинени на различна нормативна уредба, определяща различно правно естество на правата и задълженията, съответно различен ред за защита. По тази причина следва да се приеме, че разпоредбата на §10, ал. 1 от ПЗР на ЗУСЕСИФ, съгласно която всички започнали и недовършени до влизането на закона в сила производства се довършват по досегашния ред, се отнася до заварените съдебни дела за изявления за финансови корекции по договори за предоставяне на безвъзмездна помощ, независимо от качеството на ищеца. Съгласно § 10, ал. 2 от ПЗР на ЗУСЕСИФ по реда на чл. 27, ал. 1 и ал. 5 – 7 се довършват само заварените висящи съдебни производства по жалби срещу изявления за финансови корекции на ръководителя на управляващия орган, когато вземанията на Разплащателната агенция възникват въз основа на административен акт по чл. 27, ал. 5 ЗПЗП без да е налице сключване на договор.

Противното тълкуване би довело до поставяне на адресатите на изявления за финансови корекции в различно положение. Тези от тях, които до влизане в сила на ЗУСЕСИФ са инициирали съдебно производство с искане за изплащане на финансова

помощ или са предявили отрицателен установителен иск срещу изявления за финансови корекции, биха получили защита по гражданскоправен ред. Получателите на помощи, които поради предявяване на иска за връщане на тези помощи от страна на ДФ „Земеделие като разплащателна агенция, са били поставени в положение на ответници, биха били лишени от възможност за защита по общия исков ред. Получателите на помощи биха били лишени и от възможност за защита по реда на АПК, доколкото по отношение на тях ще са изтекли сроковете, течащи от момента на връчване на изявленията за финансови корекции /ако се възприеме, че актовете, с които ДФ „Земеделие“ иска връщането на вече изплатени суми заедно със законните лихви към тях, са съставлявали индивидуални административни актове и преди влизането в сила на ЗУСЕСИФ/. Действащата нормативна уредба не съдържа преходни разпоредби, с които да се даде нов срок за оспорване на всички изявления за налагане на финансови корекции, направени до влизане на ЗУСЕСИФ в сила. В този случай защитата, която получателите на безвъзмездна финансова помощ, ако разплащателната агенция пристъпи към събиране на вземанията си по ДОПК, могат да получат ще бъде твърде ограничена. Поради изтичането на срока за обжалване тя не би била допустима за спора по законосъобразността на наложената финансова корекция, а би се свела единствено до валидността на изявлението. Това разрешение не осигурява правото на съдебна защита, гарантирано на получателите на безвъзмездна помощ от чл. 47 от Х. на основните права на Европейския съюз.

С оглед изложеното, настоящият състав на ВКС дава следния отговор на релевантния процесуалноправен въпрос:

Исковите на ДФ „Земеделие“ за връщане на изплатените суми, заедно със законните лихви върху тях по договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ от ДФ „Земеделие“ по Наредба № 9/03.04.2008г., сключен с ползвателя на безвъзмездна финансова помощ по мярка „Създаване на стопанства на млади фермери“ по Програмата за развитие на селските райони за периода 2007 - 2013г. /ПРСР/, подкрепена от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони /ЕЗФРСР/, преди влизането в сила на ЗУСЕСИФ на 25.12.2015г., са подведомствени на гражданските съдилища. Приложимият ред за защита на правата и на двете страни по този договор е по реда на ГПК, предвид гражданскоправния характер на договора и споровете във връзка с неговото изпълнение/неизпълнение.

Предвид горните съображения и отговора на процесуалноправния въпрос, оплакването на касатора за недопустимост на решението поради липса на подсъдност на спора на общите съдилища, е неоснователно.

По релевантния материалноправен въпрос:

Съгласно разпоредбата на чл. 24, ал. 2 от Наредба № 9/03.04.2008г. за условията и реда за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по мярка „Създаване на стопанства на млади фермери“ по Програма за развитие на селските райони за периода 2007 г. - 2013 г. в редакцията ѝ, действала от влизане в сила на наредбата на 28.04.2008г. до 07.08.2012г., когато е изменена, заявката за второ плащане след третата или четвъртата година се подава не по-късно от един месец след изтичане на срока, определен съгласно чл. 7, ал. 1. Разпоредбата на чл. 7, ал. 1 от Наредба № 9/03.04.2008г. предвижда, че срокът за изпълнение на бизнес плана до проверката по чл. 6, т. 2 се определя в договора за отпускане на финансовата помощ по чл. 21, ал. 2 в съответствие със заложения от кандидата в бизнес плана период за проверка. Разпоредбата на чл. 7, ал. 1 от Наредба № 9/03.04.2008г. не е променена.

С § 19 от Наредбата за изменение и допълнение на Наредба № 9/03.04.2008г. /ДВ, бр. 60/07.08.2012г., в сила от 07.08.2012г./ нормата на чл. 24, ал. 2 от Наредба № 9/03.04.2008г. е изменена, като срокът за подаване на заявката за второто плащане е

увеличен: „заявката за второто плащане след третата или четвъртата година се подава не по-късно от два месеца след изтичане на срока, определен съгласно чл. 7, ал. 1 от същата наредба“.

Разпоредбата на § 39 от ПЗР на Наредбата за изменение и допълнение на Наредба № 9/03.04.2008г. /ДВ, бр. 60/2012г., в сила от 07.08.2012г./ урежда приложимите правни норми за заварените случаи по следния начин: „За заявления за подпомагане, подадени преди влизане в сила на тази наредба, т. е. преди 07.08.2012г., се прилагат правилата и условията, които са действали преди влизане в сила на тази наредба“. Разпоредбите на чл. 6, чл. 17 – чл. 20 и чл. 23б – чл. 26 от Наредба № 9/03.04.2008г. разграничават термините „заявление за подпомагане“ и „заявка за второ плащане“. Целта на подаване на заявление за подпомагане с приложените към него документи е след извършване на проверка на документите, предвидените изисквания и необходимите предпоставки на кандидата да бъде предоставена исканата финансова помощ за изпълнение на заложените в бизнес плана дейности, инвестиции и цели. Правата, задълженията и отговорностите на страните, включително основанията за изискуемост на финансовата помощ се уреждат със сключения между кандидата и /бенефициента/ и съответната Разплащателна агенция /в случай ДФ „Земеделие“/ договор. Целта на подаването на заявката за второ плащане е да се извърши проверка за изпълнението на бизнес плана и да се преведе останалата част от предоставената сума съгласно договора. Изменението и допълнението на Наредба № 9/03.04.2008г. през м. август 2012г. е направено във връзка с Регламент /ЕС/ № 65/2011 на Комисията от 27.01.2011г. за определяне на подробни правила за прилагане на Регламент /ЕО/ № 1698/2005 на Съвета по отношение на прилагането на процедури за контрол, както и кръстосано спазване по отношение на мерките за подпомагане на развитието на селските райони, във връзка със задължението на държавите – членки да въведат система за контрол, която да гарантира, че се извършват всички необходими проверки за ефективно удостоверяване на спазването на условията, при които се предоставя помощта. Въведените допълнителни изисквания за предоставяне на финансова помощ с посочената Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 9/03.04.2008г. /ДВ, бр. 60/07.08.2012г./ се прилагат за заявленията за подпомагане, подадени след 07.08.2012г., а по отношение на заявленията за подпомагане, подадени преди 07.08.2012г., законодателят е предвидил, че приложение намират правилата и условията, които са действали преди влизане в сила на тази наредба /§ 39 от ПЗР на Наредбата за изменение и допълнение на Наредба № 9/03.04.2008г., обн. в ДВ, бр. 60/07.08.2012г., в сила от 07.08.2012г./ В посочената правна норма не е уредено изрично приложението на изменените правила и условия към случаите, при които заявлението за подпомагане е подадено и одобрено преди 07.08.2012г., договорът за финансова помощ е сключен преди 07.08.2012г., но заявката за второ плащане е подадена след тази дата. Поради това, че правата, задълженията и отговорностите на страните, включително основанията за изискуемост на финансовата помощ и срокът за подаване на заявката за второ плащане са уредени със сключения между тях договор, и предвид липсата на правни норми, уреждащи срока за подаване на заявки за второ плащане спрямо заварените случаи при сключен договор за отпускане на финансова помощ преди 07.08.2012г., то спрямо правоотношенията между бенефициента и ДФ „Земеделие“, възникнали въз основа на проведената административна процедура и сключения преди 07.08.2012г. договор, се прилага Наредба № 9/03.04.2008г. в редакцията ѝ преди изменението с ДВ, бр. 60/07.08.2012г. Следователно за заявленията за подпомагане, включително заявките за отпускане на второ плащане на финансова помощ, подадени след третата и четвъртата година преди 07.08.2012г., се прилагат правилата и условията, които са действали преди посочената дата. Ако заявлението за подпомагане е подадено и одобрено преди 07.08.2012г. и договорът за безвъзмездна финансова помощ е сключен преди същата дата, заявката за второ

плащане следва да бъде подадена не по-късно от предвидения в договора срок. Ако заявлението за подпомагане е подадено след 07.08.2012г., срокът за подаване на заявката за второто плащане е не по-късно от два месеца след изтичане на срока, определен съгласно чл. 7, ал. 1 от наредбата.

С разпоредбата на § 5 от ПЗР на Наредбата за изменение и допълнение на Наредба № 9/03.04.2008г., обнародвана в Държавен вестник, бр. 44/2013г., в сила от 17.05.2013г., е предвидено, че от датата на влизане в сила на тази наредба /т. е. от 17.05.2013г./ за договорите за отпускане на финансова помощ, сключени след 25.04.2008г., заявката за второ плащане след третата или четвъртата година се подава не по-късно от два месеца след изтичане на срока, определен съгласно чл. 7, ал. 1. Посочената правна норма е приложима към договори за безвъзмездна финансова помощ, сключени след 25.04.2008г, чийто срок на изпълнение не е изтекъл към 17.05.2013г., и за заявки за второ плащане, на които предходният срок за подаване не е изтекъл или не е започнал да тече.

В разпоредбата на чл. 24, ал. 2 от Наредба № 9/03.04.2008г. в горепосочените й редакции законодателят е предвидил краен срок за представяне на искането за второ плащане. Началният срок е обвързан със срока, определен съгласно чл. 7, ал. 1 от наредбата, т. е. със срока за изпълнение на бизнес плана, определен в договора за отпускане на финансова помощ. Следователно заявката за второто плащане може да бъде подадена най-рано след изпълнение на бизнес плана или изтичане на срока на изпълнение на бизнес плана. Ако бизнес планът е изпълнен преди определения в договора за отпускане на финансова помощ срок, подадената заявка за второ плащане преди изтичане на срока за изпълнение на бизнес плана по чл. 7, ал. 1 от Наредба № 9/03.04.2008г. не е недопустима. Законодателят не е предвидил основание за отказ на Разплащателната агенция за приемане на заявка поради подаването й преди срока по чл. 7, ал. 1 от наредбата. Обвързването на началния срок за подаване на заявката за второто плащане със срока, определен съгласно чл. 7, ал. 1 от наредбата, е направено с оглед организиране и гарантиране на провеждането на ефективни проверки за изпълнението на бизнес плана и спазването на критериите за извършване на второто плащане.

Предвид действащата във времето нормативна уредба на релевантния материалноправен въпрос настоящият съдебен състав дава следния отговор:

За заявления за подпомагане, подадени през периода от датата на влизане в сила на Наредба № 9/03.04.2008г. за условията и реда за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по мярка „Създаване на стопанства на млади фермери“ по Програма за развитие на селските райони за периода 2007 г. - 2013 г. /ДВ, бр. 42/25.04.2008г./ до датата на влизане в сила на Наредбата за изменение и допълнение на Наредба № 9/03.04.2008г. /ДВ, бр. 60/07.08.2012г., в сила от 07.08.2012г./ се прилагат правилата и условията, които са действали преди изменението, в сила от 07.08.2012г. Заявките за второ плащане след третата или четвъртата година по договори за отпускане на финансова помощ, сключени въз основа на заявления за подпомагане, подадени преди 07.08.2012г., се подават не по-късно от един месец след изтичане на срока, определен съгласно чл. 7, ал. 1 от Наредба № 9/03.04.2008г. Ако заявлението за подпомагане е подадено след 07.08.2012г., срокът за подаване на заявката за второто плащане след третата или четвъртата година е не по-късно от два месеца след изтичане на срока, определен съгласно чл. 7, ал. 1 от наредбата.

Разпоредбата на § 5 от ПЗР на Наредбата за изменение и допълнение на Наредба № 9/03.04.2008г. /ДВ, бр. 44/17.05.2013г., в сила от 17.05.2013г./ е приложима към договори за безвъзмездна финансова помощ, сключени след

25.04.2008г., чийто срок на изпълнение не е изтекъл към 17.05.2013г., и към заявки за второ плащане, на които срокът за подаване не е започнал да тече или предходният срок за подаване не е изтекъл.

Допустимо е заявката да бъде подадена и преди изтичане на срока, определен съгласно чл. 7, ал. 1 от Наредба № 9/03.04.2008г.

По правилността на въззивното решение:

Предвид отговора на релевантния материалноправен въпрос настоящият съдебен състав счита, че обжалваното въззивно решение е правилно.

Съдебният състав е установил релевантните факти въз основа на събраните доказателства – сключен договор на 16.02.2010г. за безвъзмездна финансова помощ; тригодишен срок от сключване на договора за осъществяване на предвидените инвестиции, т. е. до 16.02.2013г.; представено заявление от Г. Ф. пред Държавен фонд „Земеделие“ преди 16.02.2013г. за второ плащане. Преценката за прилагане на Наредба № 9/03.04.2008г. за условията и реда за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по мярка „Създаване на стопанства на млади фермери“ по Програмата за развитие на селските райони за периода 2007 - 2013г. към процесния договор е обоснована и съответна на установената фактическа обстановка. Правилни са изложените във въззивното решение аргументи относно клаузата на чл. 5.1 от договора, както и изводът, че редакцията на посочената договорна клауза урежда краен срок за представяне на искането за второ плащане, но не поставя задължение на ползвателя да представи искането само след настъпване на определен начален момент. В този смисъл съображенията на съдебния състав, че вместо да откаже да приеме носените документи от ответницата, ищецът е следвало да осъществи процедурата по чл. 25 от Наредбата като при евентуални нередности е трябвало да даде указания на вносителя за отстраняването им с писмено изложение, а ако няма такива, е трябвало да приеме документите, са обосновани. Изводът, че действията на органите на ДФ „Земеделие“ са в противоречие с нормативната уредба, същите не могат да служат като основание за отказ за изплащане на втората част от следващата се сума, както и че липсва установено виновно поведение от страна на Ф. и неизпълнение на договорните и законови норми, съответства на събраните доказателства и е законосъобразен.

Изводът на въззивната инстанция, че ответницата е имала право да представи заявлението и на 10.04.2013г., предвид действащата към момента на официалното приемане на заявлението за второто плащане на 10.04.2013г. разпоредба на чл. 24, ал. 2 от Наредба № 9/03.04.2008г. /редакция, ДВ бр. 60/2012г., в сила от 07.08.2012г./, е неправилен, тъй като заявлението за подпомагане е подадено преди 07.08.2012г., договорът за финансова помощ е сключен преди тази дата, в чл. 5.1 от договора страните са уговорили подаване на заявката за второ плащане не по-късно от един месец след изтичане на срока по чл. 3.1 и разпоредбата на § 39 от ПЗР на Наредбата за изменение и допълнение на Наредба № 9/03.04.2008г. /ДВ, бр. 60/2012г., в сила от 07.08.2012г./ не урежда срока за подаване на заявки за второ плащане по заварени случаи на сключени преди 07.08.2012г. договори.

Неправилно въззивният съд се е аргументирал с приложението на разпоредбата на § 5 от ПЗР на Наредбата за изменение и допълнение на Наредба № 9/03.04.2008г. /ДВ, бр. 44/2013г., в сила от 17.05.2013г./ поради това, че посочената правна норма не е съществувала в правния мир към момента на изтичане на срока на процесния договор за отпускане на финансова помощ, нито към момента на официалното приемане на заявлението за второто плащане на 10.04.2013г.

Поради обстоятелството, че Г. Ф. е представила заявка за второ плащане пред Държавен фонд „Земеделие“ преди 16.02.2013г. и неоснователния отказ от страна на

ДФ „Земеделие“ да приеме носените от ответницата документи, липсва основание за прекратяване на договора за финансова помощ едностранно от ДФ „Земеделие“ по вина на ответницата.

Въз основа на изложените съображения настоящият съдебен състав счита, че решението на Окръжен съд Хасково е правилно, поради което следва да бъде оставено в сила. С оглед изхода на спора разноски на касатора не се дължат. На основание чл. 78, ал. 3 ГПК касаторът трябва да заплати на ответницата направените от нея разноски за касационното производство в размер 1 000 лв., представляващи платено адвокатско възнаграждение.

Мотивиран от горното и на основание чл. 293, ал. 1 ГПК Върховният касационен съд, Търговска колегия, състав на Второ отделение

Р Е Ш И

ОСТАВЯ В СИЛА решение № 347 от 14.10.2016 г. по в. гр. дело № 376/2016 г. на Окръжен съд Хасково.

ОСЪЖДА Държавен фонд „Земеделие“, ЕИК[ЕИК], [населено място], [улица] да заплати на Г. Джематин Ф. с ЕГН [ЕГН], [населено място],[жк], вх. А, ет. 1, ап. 3 на основание чл. 78, ал. 3 сума в размер 1 000 лв. /хиляда лева/ - платено адвокатско възнаграждение за касационното производство.

РЕШЕНИЕТО не подлежи на обжалване.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

ЧЛЕНОВЕ: 1.

2.